

# Cuprins

<b>Despre autor .....</b>	<b>V</b>
<b>Mulțumiri.....</b>	<b>VII</b>
<b>Abrevieri .....</b>	<b>XVII</b>
<b>Capitolul I. Introducere .....</b>	<b>1</b>
I.1. Relevanța conținutului și conceptului lucrării .....	1
I.2. Noțiunea „energetică” în structurile internaționale și europene .....	1
I.3. Carta Europeană a Energiei (Carta) și Tratatul privind Carta Energiei (ECT) .....	2
I.3.1. Delimitarea energeticii în regimul Cartei și al ECT .....	2
I.3.2. Carta Europeană a Energiei (Carta) .....	3
I.3.3. Tratatul privind Carta Energiei (ECT) .....	4
I.3.4. Protecția investițiilor în regimul Tratatului Cartei Energiei .....	7
I.3.5. Structurile Cartei și ale ECT .....	8
I.3.5.1. Conferința Cartei Europene a Energiei .....	8
I.3.5.2. Organele auxiliare .....	9
I.3.6. Avantaje și riscuri legate de interpretarea și punerea în aplicare a ECT .....	9
I.3.7. Viitorul ECT și poziția Rusiei .....	11
I.4. Alte inițiative internaționale ale Uniunii (Comunității) în domeniul energiei .....	12
I.4.1. Convenția privind poluarea transfrontalieră a aerului la distanțe mari .....	12
I.4.1.1. Obiectul și principiile Convenției .....	12
I.4.1.2. Cooperarea politică .....	13
I.4.1.3. Cooperarea științifică .....	13
I.4.1.4. Schimbul de informații .....	13
I.4.1.5. Cooperarea în domeniul educației .....	14
I.4.1.6. Dedesubturile Convenției .....	14
I.4.2. Carta de la Paris pentru o nouă Europă – OBSE .....	15
I.4.3. Convenția cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la Schimbarea Climei .....	16
<b>Capitolul II. Specificul protecției investițiilor conform ECT în comparație cu tratatele bilaterale de protecție a investițiilor și cu alte instrumente de stimulare și protecție a investițiilor străine directe .....</b>	<b>20</b>
II.1. Părțile ECT (prezentarea protecției investițiilor) și obiectul reglementat conform ECT .....	20

II.1.1. Definirea investiției .....	21
II.1.2. Definirea investitorului .....	25
II.1.3. Aplicarea provizorie .....	25
II.2. Specificul prevederilor de drept material pentru protecția investițiilor .....	25
II.2.1. Tratatul național .....	25
II.2.2. Standardul minim de tratament .....	26
II.2.3. Clauza acoperitoare ( <i>umbrella clause</i> ) .....	27
II.2.4. Clauza refuzului de privilegii .....	28
II.2.5. Filtrul fiscal .....	28
II.3. Prevederi privind soluționarea diferendelor .....	29
II.3.1. Foruri și norme de procedură .....	29
II.3.2. Organul care nominalizează arbitrul sau președintele completului de arbitraj ( <i>appointing authority</i> ) .....	30
II.3.3. Alegerea organului .....	30
II.3.4. Perioada de protecție ( <i>cooling off period</i> ) .....	31
<b>Capitolul III. Interpretarea instrumentelor dreptului     internațional conform ECT .....</b>	<b>32</b>
III.1. Regimurile de protecție juridică internațională a investițiilor .....	32
III.2. Diferitele metode de interpretare în regimurile BIT-urilor, ICSID și ECT .....	33
III.2.1. Interpretarea conform Convenției de la Viena privind Dreptul Tratatelor (CVDT) .....	33
III.2.2. Articolul 31 din CVDT .....	35
III.2.3. Articolul 32 din CVDT .....	36
III.2.4. CVDT în hotărârile pronunțate conform ECT .....	37
III.3. Hotărâri pronunțate anterior (semnificația jurisprudenței) .....	39
III.3.1. Modul de abordare adoptat de tribunalele arbitrale .....	39
III.3.2. Jurisprudența BIT-urilor și a ECT .....	40
<b>Capitolul IV. Conflicte paralele conform ECT și BIT-urilor .....</b>	<b>44</b>
IV.1. Revendicări paralele, respectiv proceduri paralele .....	44
IV.2. Aspectele de drept material .....	46
IV.3. Aspecte legate de competență .....	48
IV.3.1. Interacțiunea dintre punctele de vedere procesuale legate de competență și standardele dreptului material pentru acordarea protecției .....	48
IV.3.2. <i>Kardassopoulos v. Georgia</i> .....	50
IV.3.3. <i>Plama v. Bulgaria</i> .....	51
IV.4. Admisibilitatea .....	53
IV.4.1. Importanța și temeiul restricționării .....	53
IV.4.3. <i>Res iudicata</i> .....	55

IV.4.4. Litispendența .....	55
IV.4.4.1. Abuzul de procedură .....	56
IV.4.4.2. Soluționarea procesuală .....	57
IV.4.4.3. Conexarea cauzelor .....	57
IV.4.4.4. Alte instrumente tehnice procesuale .....	61
<b>Capitolul V. Tratatul acordat conform Clauzei națiunii celei mai favorizate (MFN) și cel acordat conform regimului național .....</b>	<b>64</b>
V.1. Tratatul în regimul națiunii celei mai favorizate (MFN) .....	65
V.1.1. Prevederi care reglementează tratamentul MFN în ECT .....	65
V.1.2. Posibilități de lărgire a aplicației reglementărilor incluse în MFN la soluționarea diferendelor .....	66
V.1.2.1. Polemica .....	66
V.2. Regimul tratatului național .....	72
V.2.1. Prevederi din ECT care reglementează tratamentul național .....	72
V.2.2. Probleme care decurg din aplicarea „tratamentului național” .....	73
V.2.2.2. Tratatul diferențiat .....	74
V.2.2.3. Lipsa de teme pentru aplicarea unui tratament diferențiat .....	75
V.2.2.4. Relația dintre tratamentul național și alte standarde de tratament .....	75
<b>Capitolul VI. Exproprierea conform ECT și conform altor instrumente juridice internaționale de protecție a investițiilor .....</b>	<b>76</b>
VI.1. Delimitarea prin definiție a noțiunii de expropriere .....	76
VI.2. Exproprierea indirectă .....	79
VI.3. Exproprierea indusă treptat (șerpuită) .....	86
VI.4. Exproprierea în regimul ECT .....	89
VI.5. Exproprierea și definiția investițiilor .....	90
VI.6. Condiții stabile, egale și prielnice pentru investitori și tratamentul corect și echitabil .....	91
<b>Capitolul VII. Conținutul obiectiv al noțiunii de „tratament” în ECT și în BIT-uri .....</b>	<b>92</b>
VII.1. Definiția noțiunii de „tratament” .....	92
VII.1.1. Tratatul național .....	92
VII.1.2. Clauza națiunii celei mai favorizate (tratamentul MFN) .....	93
VII.2. Conținutul obiectiv al clauzei MFN din ECT în comparație cu tratatele bilaterale și alte tratate multilaterale de protecție a investițiilor ...	93
VII.2.1. Faza preinvestițională (pregătitoare) .....	93
VII.2.2. Clauza MFN în raport cu soluționarea diferendelor .....	96
VII.2.3. „Tratament” conform „obligațiilor contractuale” .....	96
VII.2.4. Acordurile multilaterale de integrare economică .....	98

<b>Capitolul VIII. Dimensiunea materială a noțiunii de „investitor” în ECT</b> .....	<b>102</b>
VIII.1. Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o persoană fizică sau juridică pentru a putea fi calificată drept „investitor” conform ECT .....	103
VIII.1.1. Definiția „investitorului” conform art. 1 alin. (7) din ECT .....	103
VIII.1.2. Regula specială conform art. 26 alin. (7) din ECT .....	104
VIII.2. Importanța controlului subiectelor în scopul definirii „investitorului” .....	105
VIII.3. Împrejurări în care societățile străine sau naționale aflate sub controlul naționalilor statului gazdă pot dobândi drepturi conform ECT .....	107
VIII.3.1.1. Jurisprudență .....	107
VIII.3.1.2. TSA v. Argentina .....	113
VIII.3.1. Persoanele fizice .....	117
VIII.3.1.1. Art. 1 alin. (7) din ECT, testul conform Convenției ICSID și testul conform BIT-urilor .....	117
VIII.3.1.2. Dimensiunea materială a noțiunii „apartenență națională” din art. 1 alin. (7) lit. a) pct. (i) din ECT .....	119
VIII.3.1.1. Domiciliul permanent conform art. 1 alin. (7) lit. a) pct. (i) din ECT .....	121
VIII.4. Obiecție de opozabilitate (art. 17 din ECT) .....	128
VIII.4.1. Este exercitarea dreptului unui stat conform art. 17 din ECT obiecție împotriva competenței, respectiv admisibilității hotărârii curții de arbitraj, sau apărare meritorie? .....	128
VIII.4.2. Art. 17 din ECT se aplică retroactiv sau acționează doar pentru viitor? .....	130
VIII.5. Câteva exemple de alegeri pragmatice ale apartenenței naționale (nationality shopping) din perioadă recentă .....	133
<b>Capitolul IX. Dimensiunea materială a noțiunii de „investiție” conform ECT</b> .....	<b>136</b>
IX.1. Definiția „investiției” conform ECT .....	136
IX.1.1. Conținutul tematic al capitolului .....	136
IX.1.1. Definiția conform art. 1 alin. (6) din ECT .....	137
IX.1.2. Domeniile de acțiune deosebit de largi ale art. 1 alin. (6) din ECT .....	138
IX.1.2.1. Art. 1 alin. (6) lit. c) din ECT: creanțele pecuniare .....	138
IX.1.2.2. Investițiile indirecte .....	143
IX.1.2.3. Art. 1 alin. (6) lit. f) din ECT: drepturi care decurg din legi, contracte, licențe sau autorizații .....	144
IX.1.3. Data efectivă (data intrării în vigoare) .....	145
IX.1.3.1. Noțiunea de „investiție” și aplicarea provizorie a ECT .....	146
IX.1.3.2. Încetarea aplicării provizorii .....	150

IX.1.3.3. Condiția „asociată cu o activitate economică în sectorul energetic” .....	152
IX.1.3.4. Dimensiunea materială a noțiunii „proiecte de eficiență” din ultimul alineat, art. 1 alin. (6) din ECT .....	153
IX.2. Promovarea economiilor în tranziție .....	154
IX.3. Investițiile din ramura energetică ca subiect al protecției de drept material conform ECT .....	155
IX.3.1. Dimensiunea (standardul) protecției: reglementare distinctă pentru faza preinvestițională .....	155
IX.4. Dimensiunea materială a noțiunii de „investiție”: testul aplicat în cauza Salini și principiile generale ale dreptului internațional .....	157
IX.4.1. Jurisprudența ICSID .....	157
IX.4.2. Principiile generale ale dreptului internațional .....	158
IX.5. Importanța controlului direct sau indirect asupra investiției conform art. 1 alin. (6) din ECT .....	160
IX.5.1. Capacitatea investitorului de a exercita o influență substanțială asupra gestionării și exploatării investiției conform notelor explicative .....	161
IX.5.2. Interesul financiar ca obiect al investiției .....	161
IX.5.3. Dreptul statului contractant în interpretarea controlului conform art. 1 alin. (6) din ECT versus dreptul statului gazdă al investitorului .....	164
IX.5.4. Lipsa de decizie a controlului proprietății asupra investitorului, respectiv asupra proprietății investitorului conform art. 1 alin. (6) din ECT .....	166

**Capitolul X. Recuperarea pagubelor în diferențele dintre investitor și stat conform ECT și comparația cu BIT-uri .....** 167

<b>Capitolul XI. Dimensiunea materială a expresiei „mijloace efective pentru a susține pretențiile și a pune în aplicare drepturile referitoare la investiții” conform art. 10 alin. (12) din ECT .....</b>	<b>170</b>
XI.1. Dimensiunea și importanța temei abordate .....	170
XI.2. Cerința privind „mijloacele efective” ca posibilă proclamație a normelor dreptului internațional referitoare la negarea justiției .....	171
XI.3. Cuprinsul material al „mijloacelor efective” conform art. 10 alin. (12) din ECT .....	174
XI.4. Standardele pentru determinarea amiabilității .....	176

<b>Capitolul XII. Energetica, protecția investițiilor în energetică, ECT și dreptul Uniunii Europene .....</b>	<b>180</b>
XII.1. Energetica în dreptul și structurile CE/ UE .....	181

XII.1.1. Politica energetică a UE și dezvoltarea ei: soluțiile dreptului UE .....	181
XII.1.2. Structurile UE și energetica .....	188
XII.1.2.1. Structurile administrative UE – Directoratele din incidența energiei .....	188
XII.1.2.2. Structura DG XVII – Directoratul pentru Energie .....	189
XII.1.3. Programele politicii energetice .....	190
XII.1.3.1. Rezumatul programelor UE în domeniul energiei .....	190
XII.1.3.2. Alte programe și instituții legate de energetică .....	191
XII.1.4. Legislația unională din domeniul energiei .....	192
XII.1.4.1. Instrumentele juridice .....	192
XII.1.4.2. Energetica nucleară .....	193
XII.1.4.3. Resursele de energie regenerabilă .....	196
XII.2. Comunitatea Europeană (Uniunea Europeană) ca parte a Tratatului ECT .....	199
XII.3. Procedurile de arbitraj dintre investitor și stat împotriva UE sau împotriva statelor membre UE .....	200
XII.3.1. Cuprinsul problematicii legate de consecințele practice ale interacțiunii dintre ECT și dreptul UE .....	200
XII.3.2. Comunicatul UE .....	201
XII.3.3. Alegerea investitorului .....	203
XII.4. Modificările induse politicii de investiții UE de către Tratatul de la Lisabona .....	204
XII.5. Probleme colaterale rezultate din dreptul UE .....	208
XII.5.1. Reclamații împotriva dispozițiilor adoptate în baza obligațiilor care reies din dreptul UE .....	208
XII.5.2. AES Sumit Generation Ltd. v. Ungaria și AES – Tizsa Eromo Kft. v. Ungaria .....	208
XII.5.2.1. Cauza diferendelor, evoluția procesuală și <i>amicus curiae</i> .....	208
XII.5.2.2. Hotărârile din diferende .....	210
XII.5.3. Validitatea clauzei privind transferurile cuprinse în ECT în lumina dreptului UE .....	218
<b>Capitolul XIII. Relația dintre ECT și tratatele internaționale</b>	
<b>GATT și OMC .....</b>	<b>221</b>
XIII.1. Regimul acordurilor în cadrul GATT și OMC .....	222
XIII.1.1. Reguli speciale introduse de GATT .....	222
XIII.1.2. Excepții .....	223
XIII.1.3. Acordurile OMC .....	224
XIII.2. Deosebirea dintre comerț și investiții .....	230
XIII.3. Obligația părților contractante ECT de a aplica regulile OMC în energetic .....	232

XIII.4. Asemănări și deosebiri între mecanismele de soluționare a diferendelor conform ECT și conform OMC .....	235
XIII.4.1. Obiectul procedurii .....	236
XIII.4.2. Inițierea procedurii .....	237
XIII.4.3. Constituirea tribunalului de arbitraj și a grupului de experți .....	238
XIII.5. Faza următoare pronunțării sentinței de arbitraj de către instanță și a raportului grupului de experți .....	238
<b>Anexe .....</b>	<b>243</b>
Lista semnatarilor ECT .....	243
State la care ratificarea tratatului se află în curs de perfectare .....	244
Rezumatul principalelor dispoziții din domeniul energiei .....	245
A. Principalele dispoziții și hotărâri din domeniul energiei – dreptul UE/ CE .....	245
B. Alte dispoziții CE/ UE legate de diferitele domenii ale energiei și aspecte ale politicii energetice UE .....	252
C. Rezumatul tratatelor și al acordurilor internaționale dintre UE și statele nemembre UE încheiate cu organizațiile internaționale din domeniul energiei și al politicii energetice .....	269
D. Rezumatul deciziilor Comisiei Europene și/sau Consiliului privind regularizările din energetică și din politicile energetice .....	272
Rezumatul principalelor dispoziții din domeniul resurselor regenerabile din Republica Cehă .....	289
A. Documente normative primare de bază (legi) .....	289
B. Alte documente normative primare (legi) .....	290
C. Documente normative secundare (ordine, decrete, decizii privind prețurile) .....	291
Comunicatul Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Cehe nr. 372/1999 MO și Tratatul Cartei Energiei - traducere parțială (prevederi selectate) - .....	293
<b>Bibliografie .....</b>	<b>357</b>
<b>Index de materii .....</b>	<b>405</b>
I. Index de materii după cuvintele cheie .....	405
II. Indexul prevederilor citate (acte normative și alte surse) .....	415
III. Index al trimiterilor la hotărâri date în proceduri de arbitraj sau judecătorești .....	421
IV. Indexul trimiterilor la state .....	431